

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת תולדות ב' כסלו תשפ"ג גליון תתרי"ה

זמני כניסת ויציאת שבת קודש			
ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	
בני ברק	5:16	4:15	5:49
ירושלים	5:15	4:00	5:53
באר אפרק	5:31	4:13	5:43

דברי תורה

ממורינו הגה"צ המשפיע
אב"ד דקהילתנו שליט"א

לצוד ציד להביא (כו.ה)

פירוש"י מהו להביא, אם לא ימצא ציד יביא מן הגול ע"כ. ולכ הלא עשו הצטיין במצות כיבוד אב כמ"ש חו"ל ע"י במדרש (פ"ס"ה). וא"כ למה דוקא כאן עלה בליבו להביא מן הגול הפך ציוויו של יצחק וצורה לי מן ההפקד ולא מן הגל כמ"ש רש"י, והיך כיבוד אב שלו, וי"ל דהנה איתא דמות יצחק בבקשתו מעשו שיביא לו מטעמים ואז יברכהו, כי רצה שיהיו הברכות מתוך שמחה של מצוה, והיה השראת השכינה באופן הנעלה ביותר, וכך יחולו הברכות על ראש עשו מתוך שמחה של מצוה, ולכן ציוה אותו לעשות מטעמים שיהיה עוסק במצוות כיבוד אב.

והנה אם היה עשו באמת מתכוון לעשות מצוות כיבוד אב כתיקונה, דרי שאפי"א אם לבסוף לא איסתיע לו לגמור המצוה ויצחק לא יאכל ממטעמיו, מ"מ מחשבה טובה היתה לו ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, והיה נחשב שפיר לעוסק במצוה, והיה מקום להברכות שקיבל ועל הרוב תחיה וגו' שיחולו מתוך שמחה של מצוה, אך עתה לאחר שעשו הלק מלכתחילה במחשבת דון להביא מן הגל, הרי שלא היתה כאן כיבוד אב כלל וכלל, לא במעשה ולא במחשבה, וא"כ דברסת שברס יצחק לא היו מתוך שמחה של מצוה, ואין להם תוקף כל כך כמו ברכתו של יעקב.

ועי"ל שאם היה עשו הולך במצוות כיבוד אב, לא היה יכול לבוא לו הוי"ק שיפסיד הברכות, כי שלוה מצוה אינן ניווקן, משא"כ עכשיו כשהלק במחשבת דון הפסיד לפשו, ובא לו ההוי"ק על ראשו.

ועי"ל דאילולי שהיה עשו חושב להביא מן הגול א"כ היה לו מצוה של כיבוד אב שנצטוה ממנו להביא לו אוכל ויעקב שחטף המצוה והביא לאביו לאסל אפשר שהיה לו ליעקב דין של חטף מצוה מיד חבירו שמתחייב לשלם לו עשרה זהובים כנספס בשו"ע (ח"מ"מ שפ"ב), וק"ו שלא יגיע לו ברכות ע"ז, אבל השתא ע"י שרצה עשו להביא אפי"ן מן הגול לא היה יעקב חוטף מצוה.

ויש להבין מן מסדר הפסוקים שכתוב ורבקה שומעת בדבר יצחק אל עשו וגו' וילך עשו לצוד ציד להביא ורבקה אמרה אל יעקב וגו', שבא לומר שלאחר שעשו הלק לצוד ציד להביא אפי"ן מן הגול לכן ורבקה אמרה אל יעקב בנה שיביא הוא מן הכשר ולא יהיה בזה משום חטף מצוה, ואת כל זה ידעה רבקה ברו"ק כדאיתא בתרגום יונתן ורבקה שמעת ברוח קודשא ד' מליל יצחק עם עשו בריה וכו'.

ובספר פרי צדיק כתב (בפרשתנו אות ב') וז"ל והנה מצונו עשו שהיה מקיים כיבוד אב וכמ"ש במדרש (הג"ל) ארשב"ג כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה ששימש עשו את אביו וכו', ואף שבודאי לא היה כונת רשב"ג לשבח את עשו שקיים מצות כיבוד יותר ממנו, שהרי זה אסור לומר כמה נאה עובדת כוכבים כמ"ש ע"ז (ב) וכ"ש לשבחוא במדה או שמקיים מצוה, רק בודאי כונת עשו לא היה לש"ש, רק מפני ד"א חייבו שכלו לכבד א"ו"א שהביארו לחיי עוה"ז היקר בעיניו, ואדרבה הם (האוי"ם) מכבדים יותר לפי חביבות עוה"ז בעיניו, משא"כ ישראל שאין עוה"ז חשוב בעיניו שייכבד אבותיו מפני שהביארו לעוה"ז שהרי אמרו עירובין (י"ג) נוח לו לאדם שלא עברא יותר משנברא, רק מכבד א"ו"א מפני מצוות ד'.

דכל מין אוהב את מינו) ואתמשך ואזיל זינא בתר זיניה, תא הזי עשו נפק סומק כמה דכתיב ויצא הראשון אדמוני כלו וגו' ואיהו זינא דיצחק דאיהו דינא קשיא דלעילא ונפק מניה עשו דינא קשיא לתתא דדמיא לזיניה וכל

שיחת קודש
מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

"ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד",
ראה גיהנום פתוחה מתחתיו

זינא אזיל לזיני ועל דא רחים ליה לעשו יתיר מיעקב כמה דכתיב ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו עיי"ש).
ויגדלו הנערים והיה עשו איש יודע ציד וגו' ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כז-כח)
וברש"י לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מודקדק במצות.

ולכאורה צריך להבין היאך יעלה על הדעת לומר דמשום ששאל עשו איזה שאלת עם הארץ, הרי הוא כבר נחשב לצדיק המדקדק במצוות.
והנראה לפרש דהנה איתא בספה"ק דענין של תרומות ומעשרות הוא דעי"ז נתעלין הניצוצין שבמאכל ואז ג"כ נתעלה המאכל, וכשאדם אוכלו אז גם הוא מתעלה בקדושה ע"י שאכל מאכל קדוש, וכ"ה במעשר כספים, דאיך יש עלי' לכספים, ע"י שמעשר אותם כהלכה עי"ז מתעלה הכסף לקדושה.

וכן היתה שאלת עשו ליצחק אבינו, אבא, איך מעשרין את המלח והתבן, דלכאורה הם פטורים ממעשרות, א"כ איך אפשרי שיהיה להם עלי' ולניצה"ק הנמצאים במאכל זה, וע"י שאלה זו ששאל כהוגן היה סבור יצחק שהוא מודקדק במצוות.

[ובדרך אגב התשובה לשאלה היא דע"י שמכניסים המלח במאכלים אחרים, וצדיק אוכל לשובע נפשו ועי"ז מתעלה המלח ג"כ, וכן בתבן שאכלה הבהמה, דאח"כ שוחטין בהמה זו כראוי ועולה על שולחן צדיקים, ועל ידי זה מתעלים מאכלים הפחותים ביותר, ודו"ק].
המשך בעמ' ב'

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כח)
ולכאורה צ"ל דהרי (בפסוק כ"א) כתיב "ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא", וברש"י ד"ה גשה נא ואמושך אמר יצחק בלבו אין דרך עשו להיות שם שמים שגור

בפיו וזה אמר (פסוק כ) כי הקרה ה' אלוקיך, לכן בפסוק כ"ד הקול קול יעקב וברש"י שמדבר בלשון תחנונים (פסוק יט) קום נא, אבל עשו בלשון קנטוריא דיבר (פסוק לא) יקום אבי, ע"כ. וכן בפסוק ל"ג "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד", וברש"י ויחרד, ראה גיהנום פתוחה מתחתיו, ע"כ.

הרי לנו מכל האמור שיצחק אבינו ידע היטב את אשר לו, א"כ צ"ל דמעיקרא מאי קסבר באהבתו אותו.

והנראה דיצחק הוא מידת הגבורה וכל עבודתו הי' בגבורות דקדושה כידוע, לכן כשראה את עשו בנו אשר ג"כ הולך עם מידת הגבורה כידוע, לא עלתה על דעתו לחשוב שמתוך ביתו, שכל כולו קודש לתורה ויר"ש, ייצא דבר רע, הן אצל עשו והן אצל אחיו יעקב, לכן סבר יצחק דמה שרואים אותו כלפי חוץ שאין שם שמים שגור בפיו ומדבר בגנטוריא, ועל חרבו הוא חי, כ"ז משום שעבודתו הוא ג"כ ממידת הגבורה, וברצותו לכסות על עבודתו, ובאמת הוא צדיק נסתר,

ולכן אהב אותו יותר מיעקב שבאמת היה צדיק, אבל משום שעשו הוא צדיק נסתר לכן חשוב הוא יותר, כן חשב יצחק אע"ה, עד שנטל יעקב את הברכות ואח"כ נכנס עשו, עלה אז בלבו לחשוב דהלא מה יצא הדבר שעשו לא יקבל הברכות, ועל מה עשה ה' ככה, כאן ראה מה שראה, ולכן "ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד". (בפשטות) חרד יצחק חרדה גדולה איך יצא מביתו בן רשע כמוהו, ואז הסתכל היטב בשרשו וראה גיהנום פתוחה מתחתיו, לכן אמר לו גם ברוך יהיה, היינו הברכות שבידך ליעקב היו בהסכמה מלאה, ומרצון נתנם לו.

(עיין בזה"ק (קל"ז ע"ב) בפרשתן אמר ההוא רביא בריה דר' יהודה, אי הכי אמאי לא רחים ליה יצחק ליעקב כ"כ כמו לעשו, הואיל והוה ידע דזמין איהו לקיימא מני' תריסר שבטין, א"ל שפיר קאמרת אלא כל זינא רחים ל' לזיניה (פי

שיחת קודש

המשך מעמ' א'

יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים (כו, כט)

הקרי וישתחוו (מלא) הכתיב וישתחוו (חסר), והנראה דבעת שנתן יצחק הברכות ליעקב, בד בבד לימדו דרך ארץ איך להתנהג באם רואה שמשתחיים לו לאומים (דהיינו מלאכים) אז ידע שהשתחווי זו היא חסרון גדול וחסד לאומים חטאת (משלי) ואין אמונה בגויים, ואל יתפעל בכלל מהשתחוי זו כי הוא חסרון גדול.

וישלח יצחק את יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו (כה, ה)

וברש"י ד"ה "אם יעקב ועשו": איני יודע מה מלמדנו ע"כ. וכבר נלאו כל חכמי לב להבין דברי רש"י, וגם צריך להבין מ"ש הכתוב "לבן בן בתואל אחי רבקה", הרי גם זה ידוע לכול, שלבן אחי רבקה, ומה בא הכתוב ללמדנו.

ונראה הפשט עפ"י מה דאיתא בגמרא (בבא בתרא קט:): אמר רבא הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה שנאמר: "ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון", ממשמע שנאמר בת עמינדב, איני יודע שאחות נחשון היא, מה תלמוד לומר אחות נחשון, מכאן שהנושא אשה צריך שיבדוק באחיה. תנא: רוב בנים דומין לאחי האם.

וזאת התורה"ק מלמדנו, איך יצא מיצחק אבינו ורבקה אימנו כזה עשו הרשע, לכך כתיב "לבן בן בתואל אחי רבקה", וממילא מתורץ איך בא להם עשו, משום דרוב בנים דומים לאחי האם, ומ"ש רש"י בזה איני יודע מה מלמדנו, דהרי דבר זה שצריך לבדוק באחי האם נלמד מפסוק אחות נחשון ששם הוא מידה טובה אז כבר עדיף מיניה ללמוד מהפסוק הנ"ל,

ועתה מובן רש"י: א"כ מה מלמדנו בכאן לימוד זה ומה נתחדש כאן כפילות זו. (ועיין במשכיל לדוד מה שפירש בוה). ויהי רצון שנוכה לבני חיי ומוזוני ריחיי ואריכיי וזיווגים טובים, בפרט בפרשה זו גם תולדות וגם זיווגו של יעקב, ויה"ר שנוכה לשמחות ולכל טוב סלה.

וראה שהוא צדיק קדוש וטהור, והתעורר ותבע מעצמו לעשות חשבון הנפש ולהתעלות בתשובה נפלאה, שהרי יצחק הוא דור שני, והוא כל כך קודש קדשים, ואם כן הוא שהוא דור קודם בודאי צריך להתקדש אפי' יותר, ולעלות מעלה מעלה.

וזה פירוש הפסוק 'אברהם הוליד את יצחק', שאברהם זכר תמיד שהוא הוליד את יצחק. וכך שניהם זכו להתקדש ולהתעלות יהדיו, אברהם התעלה מכח יצחק ויצחק התעלה מכח אברהם.

ובתורה"ק יש פשטים עד אין סוף, ויש לפרש עוד בדרך פשוטות, שייצחק אבינו ע"ה ברוב ענוותנותו סבר שהוא כשלעצמו אין לו שום מעלה, וכל מעלתו וכל חשיבותו היא רק שהוא בן אברהם, שיש לו אב צדיק וקדוש. ולא ידך גיטא אברהם אבינו סבר שהוא עצמו אין לו שום מעלה, והמעלה היחידה שיש לו היא רק שזכה להוליד את יצחק שהוא קודש קדשים. וזה פי' הפסוק 'אלה תולדות יצחק בן אברהם - אברהם הוליד את יצחק'. וזה הצד השווה שבהם ששניהם היו קודש קדשים, ושניהם סברו שמצד עצמם אין להם שום מעלה אחרת מלבד המעלה הזאת.

הענין הילדים ותפילה

מאמרים וסיפורים בעניני חינוך ותפילה
אצל רבותינו הק' זיע"א

כי אדם לעמול יולד, והדרך המובילה בית א-ל מלאה בקשיים רבים אך בידכם לפתון כולם כאחד. והעיקר הוא ההחלטה העזה והנחושה לעבדו ית"ש בכל לב. ובכן ברצוני שתדעו שהנני נושא באחריות ובעול קשה נורא ואיום גדול ונורא, על כל בח' ובח', וכבר אמרתי זה כמה וכמה פעמים, כי כל אחד ואחד לבני יחידי יחשב, ואשר סורר מהדרך הנכונה, בן סורר הוא, ואיני חפץ בכגון דא כלל וכלל, אך להיפך הטוב, את אשר ישתדל ויעלה בתורה וביר"ש, בו אחפץ ואותו אקרב כי לשמו ולכרו תאוה נפשי.

ובכן דעו, אחד מהגולות הנכונות, לעבודת ה' היא התפלה, כי כאשר מבקש הבן לעבד את אביו כראוי בכל צעד ושעל בכל פרט ופרט, ודאי שאביו לא ישיבחו ריקים ויעניקו יכולת לעבדו כראוי, ק"ו במלכנו מלך מלכי המלכים, אבינו רוענו, שכאשר יהודי מבקש מאתו יתב' לעבדו כראוי, ודאי ודאי שיעניקו ממיטב היכולת לעבדו יתב' כראוי. ויצליח בעו"ה להגיע לפסגת העבודה, ולעונם היראה ואז ינוח בגורל הצדיקים, עד לימנו האחרון, ללא שום קושי, כי ההרגל נעשה טבע. ואתם התחילו אכן מעכשיו ברגע זה בתורה ויראת ה' חזקו ואמצו ואל תרפו, ודעו כי כל התחלות קשות היא (מכללת יתרו החודש ב).

בעוד כשעתיים עזב אני את ארץ הקודש, ונוסע אל מעבר לים. הנני להודיע, כי כאשר כל אחד ואחד מוקושר בלבי והנני דואג להצלחתי האין סוף, כן ברצוני שיהא בארץ האחרת מוריהוק מקום, וברצוני שתתממש שאיפתי, וזאת כאשר אקבל מסר, כי הכל תלוי בהתנהגותכם, כי יושבים ולומדים ויגעים בתורה וביראת ה', או אז אתאוה בראייתי אותם בח' חמד אשר אמנם ימלאו את משאלותי כדת מה לעשות, כי לאלו צמאה נפשי ועליהם אצטער שאינני במחיצתם מנים בפנים. ואכן אצפה שלכולם כאחד תתאוה נפשי לראותם ותצמא רוחי אליהם, וכאשר אזכה ואחזור לראות כולם כאחד יושבים והוגים באהליהם - אהלי התורה, על תורה ויראת ה', או אז אזכה ומטרת גידולי בני הישיבה תתממש במלואה, כי הכל תלוי בהתנהגותכם, כי כל זמן ואין אדם מוחליט החלטות ממשיות לתורה ויראה לא יעזור למחנכיו כלום אפי' ויחנכוהו כל ימי חייו, אכן אקוה שהבנתם, ותעלו ותצליחו, אמנן. (שיחה לבני הישיבה לפני נסיעה לחי"ל ליל ה' פ' בשלח - שירה, וערב ט"ו בשבט)

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ובכר דברינו מילל כי עיקר הגדול ליכנס לדרכי התשובה הוא לימוד התורה. "אא"ז מרן אדמו"ר זיע"א ה' רגיל על לשונו בכל עת להזהיר הגדולים והקטנים במטבע לשונו: "נאר די הייליגע גמרא מיט ידאת שמים". ומרגלא בפומי, וכבר הובא בספרים (ראה פלא יועץ ערך תשובה), שלכן תיקנו לנו רז"ל בתפילת י"ח לומר "השיבו אבינו לתורתך", ועי' זה "והזהירונו בתשובה שלימה לפניך", דאי אפשר לתשובה שתתקיים בלי קדימות עסק התורה. התורה הק' מקדשת ומזככת ומטהרת האדם, ומגדלתו ומרוממותו על כל המעשים, וכשיש תורה יש הכל כדאי" (אבות) "הפך בה והפך בה דכולא בה". *

יש שתי דרכים לחינוך הילדים או אם מקל או בממתיקים, והם זוכרים שמגיע שנה חדשה וזמן חדש ההתחדשות מיט א נייע גמרא- מסכתא מיט א גוולדיגע עלי, ויש לזכור מיט א התחדשות בקיום ושמחת התורה ומצוות, ויש לזכור שכל התחדשות יכולים לקבל א גולדיגע עלי ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועל כל ישראל. עם שמחה למשון הילד ללימוד התורה"ק "עבדו את ה' בשמחה באו לפני ברננה", ומה השיעור למשון הילד ללימוד און צו טראפן, אלא שההורים צריכים לדרבן עצמם קודם און זיך האלטן אין איין זיך אליין טראפן והכל יבוא מאליו אצל הילדים, כמובא ברמב"ם בחינוך.

יש לזכור תמיד להחזיק א שטעקעלע און און היידער אריין, ה' יעזור שיהיה לנו התחדשות ומשיח צדקנו יבוא במהרה ויהיה לכולנו עליה' ברו"ג וכל העניינים, והשי"ת יעזור שכולנו זאלן האבן געפולט אלעס גוטס. ע"כ

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כט, יט)

קדוקו כפל הלשון ידוע. כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל ביאר הענין ע"ד המסופר כי בשנת תר"י כשנפרד הרה"ק מרן רבי משה מלעלוב זיע"א מרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע, ביוצאו את פולין, ראש חודש אלול ה', ואמר לו הרה"ק מבעלזא תורה עה"פ (תהלים קטו, יד) יוסף ה' עליכם ועל בניכם וגו', דיש להבין מהו כפילות הלשון עליכם, אלא הענין הוא דעיקר הסיבה לבנים טובים עוסקים בתורה ובמצוות לשמה היא ע"י הקדושה, אם האב ירא ה' והוא מומשך נשמה קדושה לצאצאיו, אזי צועדים גם הבנים בעקבותיו, והכל תלוי בו בפעולתו, ואם אז לא עלה כהוגן, עדיין יש תקוה, לכשינתן מעשיו בתשובה ומעשים טובים בקדושה ובטהרה, ממילא יהול שפע קודש גם על הולד, שזהו כח התשובה לפעול למוטב גם אחרי הפעולה. והוא פירוש יוסף ה' עליכם - כשינתן עליכם אלקות, היינו ע"י התשובה, או אז יומשך הדבר לא רק עליכם אלא גם ועל בניכם, שנולדו מכבר, ע"כ מדברי הרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע.

בזה ביאר כ"ק מרן אדמו"ר (מרן רביה"ק הרמ"מ זיע"א) זצוק"ל כפל הלשון בפסוק ואלה תולדות יצחק בן אברהם, שאף לאחר שנוולד יצחק, בכל זאת אברהם הוליד את יצחק, שהכניס בו מכווחו הוא וכו"ל, דיש ב' תולדות לאדם, שאם באחד נפל, יש לו תקומה לקדש את בניו באמצעות תיקון מעשיו ע"כ.

והנה דבריו הק' לכאורה טעון ביאור, דהאיך אפשר לומר על אברהם אבינו עליו השלום, ראשון האבות הקדושים, שהי' צריך לקדש את יצחק אבינו ע"ה שנית על ידי תיקון מעשיו בתשובה, כי לא עלה לו הדבר דיו מקודם. אלא הענין הוא עפ"י הידוע התורה הקדושה היא נצחית ולעולם, ומדבר ומכוון לכל איש ישראל בכל אדם ובכל זמן, והכוונה ע"פ הידוע כי כל מעשי האבות הקדושים הי' לעזור ולסייע לכל הדורות הבאים אחריהם, להקל מהם ולהיות סעד לכל הבא לטהר, וכמ"ש (שמות ית, ד) אלהי אבי בעזרי, וכמ"ש (ישעיהו נא, א-ב) הביטו אל צור הצבנתם וגו' הביטו אל אברהם אביכם, ולכן יובן הנ"ל, כי הדברים יסבבו על כל איש ישראל בכל הזמנים ובכל המצבים, שיהי' לו תקומה ממועשה אבות, והבן. (ספ"ק "באר מנחה" ח"א - למרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א)

מדברי כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זיע"א
א"י בגמ' (ראש השנה יז) בתשרי נולדו אבות. אפשר לרמז, אבות לשון רצון כמ"ש (שמות י, כו) ולא אבה לשלחם, בימי חודש תשרי צריך להתפלל להוציא הרצונות הטובים שנתון בהם כל אדם, זמן הכח אל הפועל, וכדאי" ספ"ק ע"ד רש"י ז"ל וראה אל האבות, ר"ל הקב"ה מתגלה ומתראה אל אלו אשר רצונם עז לעבדו יתברך שמו, צו וועמען באווייט זיך דער באשעפער, אל האבות - צו די וועלערט. וכן בחודש תשרי זנק' ירח האיתנים מול חווק, הרי בחודש זו נשפע מן השמים הרבה כח הרצון קדושה אצל איש ישראל, ובניקל יכולים למלאות רצוננו לראות את מלכנו (רש"י שמות יט, ט). (באר מנחה ח"א)

ובכן, עולם כמנהגו נוהג שכאשר יטייל האב עם בנו בדרך ידיכחו ללכת בדרך הישרה והנחוה, אך כאשר הדרך היחידה בה יוכלו לעבור, ולא בקוצים ודדרים, גם אז לא ינוח האב ולא ישקוט, עד אשר יצלהו מהקוצים ויוציאו מהדדרים, וכתוצאה, יגיעו על סוף עול דרך המלך וילכו במישור בנקל ובהרוחה, כן הוא הדבר בענינים הרוחניים, כדכתיב (איוב ה, ז)

אם אדם מחנך את עצמו כהוגן אז זוכה לחנך את בניו כהוגן ולהשפיע עליהם

אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (בראשית כה, יט) וכבר עמד רש"י לדקדק את כפל הלשון, למה הוצרך הכתוב לומר שנית' אברהם הוליד את יצחק'. ובתורה"ק יש הרבה פירושים עד אין סוף, ופ"ק מרח"מ ז"ע"א פירש שיש מכאן לימוד לענין יראת שמים בקדושה וטהרה, וסיפר שב"ק הרה"ק מרח"מ רבי משה מלעלוז ז"ע"א קודם שעלה לארצה"ק טעם אל צדיקי הדור בחו"ל להיפטר מהם, והיה גם אצל הרה"ק מהר"ש מבעלזא ז"ע"א, ונדברו ביניהם אודות הפסוק שנאמר בהלל' יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם' (תהלים קטו, יד). דלכאורה יש לדקדק למה נאמר 'עליכם עליכם' ב' פעמים, דהול' יוסף ה' עליכם ועל בניכם'. ופ"י שהיה כלל גדול איתא בספה"ק שאם מתנהגים בקדושה וטהרה זוכים לבנים קדושים, ומקור הדברים בזה"ק (ח"א דף ק"ב) ואם הלילה אין מתנהגים בקדושה וטהרה אז ההיפך רח"ל, ומידה טובה מרובה, והרי ליהודי יש נשמה קדושה שהיא חלק אלוהי ממעלה, ולכן אף אם לא התנהג בקדושה וטהרה עדיין יש תקוה, וכאשר הוזר בתשובה ומתקן מעשיו בתשובה ומעשים טובים בקדושה וטהרה, ממילא יחול שפע קודש גם על הולד, וכמינס נשמה חדשה וקדושה לבניו. כי זהו גודל מעלת וכת התשובה, וה"ו קטן שנולד דמי וכגר שנגייה, והרי הוא כברייה חדשה.

וממילא כשאדם הוזר בתשובה ומתנהג בקדושה וטהרה, או כשם שהוא זוכה להיות בריה חדשה, שהתשובה משפיעה שפע קודש עליו, כך התשובה משפיעה שפע קודש גם על בניו שנולדו מכבר שגם הם מתעלים ונעשים בריות חדשות, וזוכים לנשמות קדושות. וזהו ביאור הפסוק יוסף ה' עליכם' דהיינו שכשאתם עושים תשובה ומוסיפים על עצמכם השראת השכינה, או אי"ז משפיע רק עליכם, אלא גם משפיע עליכם ועל בניכם, שאתם ובניכם זוכים לנשמה חדשה. וזהו פירוש כפל הלשון 'עליכם עליכם'.

וכ"ז הוסיף שזהו מה שרמזה התורה"ק בפסוק 'אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק', שיש ב' זמנים, יש זמן שמתנהגים בקדושה וטהרה תמיד מעת הלידה, וזה בחי' יצחק בן אברהם, ואם ח"ו נכשלים ואין עושים טוב, יש מציאות של לידה חדשה, ע"י התשובה והזרה להתנהג ביראת שמים וקדושה וטהרה, שאז מבח התשובה זוכים שוב לשפע קודש להיות בריה חדשה וכקטן שנולד דמי, וזה בחי' של 'אברהם הוליד את יצחק'.

ולפני כמה שנים נודמן לי לדבר עם א' מגדולי מנהיגי החסידות בדורנו, ואמרתי לו את הדברים הנ"ל, והקשה ע"י כי מה שייך לומר לגבי אברהם אבינו ע"ה, שיש מציאות של תשובה ולידה חדשה, והרי בודאי אברהם

אבינו ע"ה התנהג תמיד בקדושה וטהרה. והשבת לו שב"ק אמרו"ד ז"ע"א ביאר את הענין שהתורה"ק היא נצחית ושייכת לכל כלל ישראל, ובתורה"ק יש פירושים עד אין סוף, ומובא על הרה"ק מרוזין ז"ע"א [ויש אומרים כן על הרה"ק מצאנו ז"ע"א] שאמר על בניו הצדיקים, שבניו הצעירים צריכים לכבד את אחיהם הגדולים על פי הלכה מפני שהם זקנים מהם, אבל גם הגדולים צריכים לכבד את הצעירים, מפני שהוא הוליד אותם בזקנותו ביתר קדושה. והיינו כי הצדיקים מתעלים תמיד מעלה מעלה מדריגה לדריגה, 'יום ליום יביע אומר', ואף שהם בגדר שרפי מעלה, יש להם מקום להתעלות בכל יום יותר ויותר. ונמצא שכמה שהצדיק זקן יותר הוא עולה למעלה למעלה, באופן שאין לנו השגה ואין אנו יכולים להשיג, וזה מעלת הבנים הצעירים שנולדו בזקנותו של הצדיק שהוא במעלה גדולה יותר.

וכעין זה י"ל לגבי אברהם אבינו שהיה קודש קדשים ואין לנו השגה בגדלותו ואין אנו יכולים להשיג, אבל הרי גם לענין האבות הקדושים ושאר צדיקים יש הרבה מדרגות, וצדיקים עולים תמיד מדרגה לדרגה, וממילא כשהיה גדול ונעלה יותר השפיע על יצחק בנו שיהיו גדולים עוד יותר, כי אף אמנם שהוא היה תמיד קודש קדשים, אבל היות שנתעלה יותר ויותר במדרגות עד אין סוף, עד שבניו זקנותו התעלה למדרגות רמות ונפלאות, לכן כשנתעלה יותר העלה גם את יצחק בנו מדרגה לדרגה.

[וזה ברור שחינוך הבנים מתחיל בחינוך עצמי, כי התנהגות ההורים הוא מעקרי החינוך, ובעלי המוסר אמרו בדרך בדיחותא, אך אי"ז בדיחותא אלא אמנת לאמתה, הרי ידוע שאין רוח חכמים נוחה מאלו ההולכים ליועצים ופסיכולוגים למיניהם, אך אפשר להשתמש בהם לבדיחותא. ומעשה בהורים צעירים מאלו המתחדשים ההולכים ברוח הזמן, שיכמה חדשים לאחר שנולד להם תינוק החליטו בדעתם שהיות שצריכים לחנך את התינוק, סברו שבפשותם שיצריכים ללכת לפסיכולוג שילמד איתם דרכי החינוך איך לחנך את ילדם. אך כאשר באו לפניו שאל אותם בן כמה הוא התינוק, והשיבו לו שהוא כבן חצי שנה, השיב הפסיכולוג בצער ואמר: אחרתם את המועד... והם תמחו למה אחרנו את המועד, וכי מתי המועד שהיינו צריכים לבוא להתנייעץ על חינוך הילד.

אמר להם הפסיכולוג כאשר אתם ההורים הייתם צעירים כבני י"ג או י"ד אז מתחיל חינוך ילדיכם, כי הילדים הם כמו צילום קאפי מההורים, הם מביטים בפני הוריהם לדעת אם מונתם באמת או לא, יש להם חוש הריח להבין דבר מתוך דבר, אם ההורים הולכים בדרך הישרה והטובה, אז הבנים למדו ללכת בדרכי הוריהם, ואם אדם מחנך את עצמו כהוגן אז זוכה לחנך את בניו כהוגן, ויש לזה השפעה נפלאה

על הילדים.

ועוד אמרו בעלי המוסר בדרך בדיחותא, שבביהמ"ד מסוים היו מתפללים שלא פגשו זה את זה לאורך כל השבוע, וכשנפגשים בשבת קודש נהגו לדבר בחשאי קצת בענין העסקים ושאר מאורעות השבוע, ובשעת קריאת התורה נהגו לצאת אל הפאליש' או אל החצר והיו משוחחים ביניהם, ובאותו הזמן עמדו הילדים בביהמ"ד ושמעו קריאת התורה, אך בראותם שאביהם בחוץ יצאו גם הם לשחק בחוץ, אך האב כאשר ראה את הילדים בחוץ, גער בהם ואמר להם: קריאת התורה! למה אתם יוצאים באמצע הקריאה? תכנסו תיכף ומיד לשמוע קריאת התורה!...

כשמעו הילדים את גערת אביהם, פנה ילד א' ואמר להבירו, מתי אהיה כבר אני אבא ואוכל להיות בחוץ בשעת קריאת התורה!...

והאמת היא שהחלק הראשון בחינוך הילדים הוא שאדם יחנך את עצמו, שאם הוא ישמע קריאת התורה כראוי, אז גם בניו ישמעו קריאת התורה כראוי. ואחרי שימחנך את עצמו, יש עוד ענין ללמד את הבנים על פי דרכם ולהורותם את הדרך הטובה והישרה].

והנה יש לעיין בפשטות הפסוקים, למה נאמר יצחק בן אברהם, הרי הדבר היה מפורסם שיצחק הוא בן אברהם, וכשנולד יצחק אבינו היה שמחה גדולה בכל העולם, ומי מילתא זוטרתא היא, שאברהם אבינו היה בן מאה שנים ושרה בת צ' שנים, ומולם התפעלו מהנס הנפלא, ואם כן למה הוצרכה התורה לומר שייצחק בן אברהם, ובפרט צריך להבין מהו כפל הלשון שנאמר עוד פעם נוספת 'אברהם הוליד את יצחק'.

וכמוכן שבתורה"ק יש פשטים עד אין סוף. וי"ל דהנה רש"י בריש פרשת נח כתב עה"פ (בראשית ו, ט) 'אלה תולדות נח נח איש צדיק', ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים.

ועד"ז יש לפרש המונח גם כאן, 'אלה תולדות', מה היא דרך ההנהגה בעבודת ה', כלומר המצוות ומעשים טובים, שיתמיד העלה על זכרונו שהוא יצחק בן אברהם, והיה מעורר את עצמו במוסר וחשבון הנפש שהוא 'בן אברהם', שיש לו אב קדוש כזה, ולא נולד לסתם אב, אלא מקורו קדוש וטהור, קודש קדשים, וזה עורר אותו ונתן לו כוחות להתקדש ולהיטהר, כי תמיד העלה על זכרונו שיש לו מורה דרך ומורה מוסר אביו הקדוש, ותבע מעצמו שאינו בן איש כפרי פשוט אלא זכה להיות 'בן אברהם', ולכן הוא חייב להתנהג כפי הראוי לו. וזה פירוש הפסוק 'יצחק בן אברהם', שייצחק זכר תמיד שהוא בן אברהם.

ומאידך אברהם אבינו הקדוש התבונן בבנו יצחק הקדוש, המשך בעמ' ב'

הילולא דצדיקא

Table with 2 columns: יום שב"ק ב' כסל, יום א' ג' כסל, יום ח' ד' כסל, יום ו' ה' כסל, יום ז' ו' כסל, יום ח' כסל, יום ט' ג' כסל. Each row lists a date and a corresponding Talmudic reference.

Table with 2 columns: יום ד' ו' כסל, יום ח' ד' כסל, יום ו' ה' כסל, יום ח' כסל, יום ט' ג' כסל, יום ח' כסל, יום ט' ג' כסל. Each row lists a date and a corresponding Talmudic reference.

פרנסתו מובטחת לו

דברי חיזוק וסיפורים נפלאים מהגה"צ המשפיע רבי אלימלך בידרמן שליט"א

בפרשה וזרע יצחק בארץ הוא וימצא משנה
הוא מאה שערים ויברכהו ה'
ולכאורה צריך ביאור, דאם וזרע - שהתייגע
יצחק בעבודת הארץ, מה וימצא שייך כאן, הרי
'מציאה' באה שלא בעמל ויגיעה, ומבאר הרמ"ק
הקדושת יום טוב' מסיגטע ז"ע (בפרשתו) ב"ה
ותקח רבקה ויניח' שאכן, בפועל היה וזרע
יצחק, אך מכל מקום, כשבא למעשה וראה מאה
שערים, החשיב את כל יבולו כ'מציאה' גרידא
וכמתנת שמים שבירכו ה', ולא הסיה דעתו
שברכת ה' היא תעשיר, וכל ענין ההשתדלות
אינו אלא 'גזירת עליון' - בזיעת אפך תאכל לחם,
אבל הפרנסה גופא - 'מאה שערים' באו לו
'מציאה' כמתנה מן השמים".

סיפור נפלא המלמדנו פרק בהשגת הביטחון,
שהתרחש בעיה"ק צפת' בזמנו של רבינו
ה'אלשיך' הקדוש ז"ע לאחר שמסר בבית מדרשו
שיעור ובה תיאר את מעלת הביטחון ואת כל
זכויותיו של הבוטח בכל נימו נפשו, עד שהשפע
יורד לו מן השמים אל תוך ביתו, ולפעמים מרוב
הביטחון נפטר האדם אף מהובת ההשתדלות.
אחד ממשתתפי השיעור שהיה עגלון שאף עסק
בחומר ובכלבים ובהבאתן אל העיר התעורר
מלקחן של דברים, ומשכא אל ביתו הודיע לזוגתו

שאין הוא מתכוון יותר לעסוק בשום עסק שבעולם
אלא יישב בביתו ויבטח כבוראו, והוא לבטח לא
יזכו וישלח לו ברכה וכלכלה, ומדיבור למעשה,
הלך האישי ומכר את הסוס שהיה ברשותו ועליו היה
נתון כל פרנסתו לעכורים אחד שעיסוקו היה בחפירת
מערות וכריית אבנים, וכך ישב בביתו וניחן מאותם
המעות, אך משכלו אף הם נכנסה אשתו ואמרה לו
שכלו כל הקיצין ועליו לחזור לעמלו בכדי להביא
לחם לפי הטף, אך היהודי התחזק ואמר לאשתו
שהרי הוא סמוך ובטוח באלוקיו ואין לו על מה
לדאוג. באותו יום הלך הנכרי שקנה את סוסו למקום
עבודתו, שם בחפרו בצלע ההר, מצא מערה ובה
אבנים מובות ומרגליות לאין שיעור, והעמיסן על
סוסו, ומשנכנס שוב אל המערה לבדוק האם נשאר
משהו מכל המזון הרב, קרסה המערה עליו ומת
תחת כובד האבנים, ואילו הסוס משראה שאינו בא
חזר מעצמו אל בית היהודי שם היה רגיל להיות,
וכך קיבל אותו יהודי בושח את כל המרגליות ואת
כל ההון שפיפר לו ולצאצאיו למשך כל חייהם, וזאת
תודות למידת הביטחון בה אהו בלא להרפות.

באז תלמידיו אל ה'אלשיך' הק' ז"ע ואמרו לו, רבינו
הלא אנו עוסקים בעבודת ה' והביטחון בכלל כבר
שנים על גבי שנים, ועם כל זאת אין אנו רואים
עדיין את העושר הרב כמתת הלקנו, ואילו אותו
יהודי לאחר שיעור אחד אותו האזין ובו התחזק
נהפך לגביר אדיר,
ענה להם רבם הק' וביאר להם, הלא באם יתקע
האדם מסמר בקרקע קשה יהיוק המסמר מעמד
ויישאר תקוע בחוקה, עד ששום רוח שבעולם לא
תוכל להסיטו ממקומו, לא כן באם תוקעים את
המסמר בקרקע רכה, כי אז כל דבר קטן מפילו ואינו
תקוע בחוקה כלל, כמו כן אתם שהנכם אנשים

גדולים וממילא מתקיים בכם ש'כל הגדול מחברו יצרו גדול
ממנו' (פרכה נב, א), על כן אתם כאותה קרקע רכה, כי
לפעמים נופלים לכם קשיות בעניין הביטחון, וזה הדבר
המונע מכם את כל העושר הרב, ואילו אותו יהודי לא הילך
נגדולות ובנפלאות ממנו, אלא התחזק באמונה פשוטה
ובביטחון גמור כבוראו, ותקע את עצמו ומהשבתו חזק בכל
זה העניין ועל כן לא חלף זמן רב, והנה העושר כולו הגיע
לו עד לפתח ביתו ממש, עד שלא היה עליו אף להשתדל או
לטרוח למענו.

בטחון סגולה לפרנסה

אגב גררא נציין שגדולי הדורות ראו ערך עליון בלימוד
יומי של 'שער הביטחון' בחובת הלכות, ומשמיה הרה"ק
מאפטא ז"ע מתאמרא שכל הלומד בקביעות ב'שער
הביטחון' פרנסתו מובטחת לו.

ואילו הגה"ק רבי ישראל סלנט'ער ז"ע מסר משמיה קדישא
דהגאון הקדוש מוילנא ז"ע שכל הלומד מדי יום ביומו
ב'שער הביטחון' מובטח לו שכל צרכיו יתמלאו לו בכל
העניינים, ולא יחסר לו דבר. כך אף אומר הרה"ק הרבי רבי
שמחה בונם מפשיסחה ז"ע ש'ביטחון' נגור משריש
התיבה 'בטח' כי הבוטח מובטח לו שלא יחסר לו כל והכל
יהיה לו בשלימות הראויה.

א מעשה

"התפילין", נמלטה זעקה מפיו. "התפילין שלי במזוזה!"

אלה היו הימים שאחרי מלחמת העולם השנייה. הירשל התנער מן הגיהנום שעבר בשנות המלחמה והחל לפעול למען יתומי המלחמה ששרדו. הוא וחבריו אספו ילדים יהודים שנתור בחיים והביאו אותם לבוקרסט, בירת רומניה. עתה לווה קבוצת ילדים יהודים מדרבצן שבהונגריה לגרוסורדיין שברומניה.
מה עושים עכשיו? התפילין! הוא שמר עליון מכל משמר, במאמצים על-אנושיים, גם בשעות הקשות ביותר. עתה פתאום נחלקו ממנו בדרך מטופשת כל-כך.
הוא זכר היטב את הרגע שבו נכרתה ברית בינו ובין התפילין שלו. זה היה כאשר גויס למחנה כפייה. הוא וכמה מחבריו נחלקו שלא להכניס לפיהם מאכלי טרפה. בקושי רב הצליחו לשרוד, על-ידי שהחליפו את מנות המרק הדלוח במעט לחם. או-אז גמלה בלבם ההחלטה שלא לעזוב את התפילין ולו לרגע אחד. לעיתים, כששמע על ביקורת מתקרבת, הטמין אותן בלג. כל פרידה כזו מילאה אותו חרדה ששוב לא ימצאן. אך בדרך נס התפילין תמיד המתינו לו. רבים זכו להניח אותן בהיחבא, במסירות נפש ממש.
עם התמורות במצב החלימה נשלחו הירשל וחבריו לחזית. שם אולצו לכרות שוחות, לפרק מוקשים ולהציב כמשולים נגד טנקים. הם היו בין הפגיש ובין הסדן. מולם הרוסים היורים לעברם, ומאחוריהם קלגסי השטן הנאצי, המשגיחים עליהם בשבע עיניים לבל יברחו. גם אז לא נפרדו הירשל והתפילין. הוא החזיק אותן על גופו, בכיס אחד תפילין של יד ובכיס השני תפילין של ראש.

בחורף תש"ד הגבירו הגרמנים את קצב משלוחי המוות של היהודים האומללים. הירשל וחבריו, שהיו עתה בהרי הקרפטים, החליטו להימלט. יום אחד ניצלו רגע של היסח הדעת וברחו ליערות. שם חפרו מחפורות מוסות והסתתרו. בלילות היו מסתננים אל הכפרים הסמוכים, מתחננים לעזרת האיכרים ומבקשים מעט לחם או תפוחי אדמה כדי להחיות את נפשם. הללו ריחמו על האסירים הנמלטים, ומנעו מלהסגירם לידי מבקשי נפשם והעניקו להם מזון.
הימים חלפו בדריכות גדולה. הגרמנים סיירו ללא הרף ביערות במאמץ ללכוד את היהודים הנמלטים. בוקר אחד, כשסיים הירשל את תפילתו והעביר את התפילין לידי אחד מחבריו, נשמעה נביחה. המסתתרים בבונקר קפאו בחד. אחרי הנביחה פסיעות מתקרבות. כעבור רגעים שמעו את פסיעות הגרמנים מעל ראשיהם. הם כלאו את נשימותיהם והתפללו בלחש.

ופתאום פרץ ללב לתוך המחילה. היהודים נסוגו בבעתה לאחור, מביטים בחיה מטילת האימה, שאומנה לשסע בני-אדם לגורים. זהו, בא קיצם. לתדהמתם, הכלב לא השמיע קול. הוא עמד מולם כמושוק, לא הניע איבר. ולפתע הסב את ראשו כמחפש את פתח היציאה. הירשל סימן לחבריו והללו הצטופפו כדי לאפשר לכלב זהות את דרכו. כעבור רגע כבר לא היה שם. דקות ארוכות עוד ישבו קפואים, עד שצעדי הגרמנים נדמו. רק אז קלטו את גודל הנס. "זה בזכות התפילין", אמרו זה לזה.
והנה, דווקא עכשיו, כשכל אימי המלחמה כבר מאחוריו - התפילין אבדו. דמעות זלגו מעיניו. "ארד מן הרכבת ואלך לחפש את המזוזה", אמר בנחישות לחברו. "יצאת מדעתך?", ניסה הלה להניח אותו מן הרעיון, אך לשווא. בתחנה הקרובה ירד הירשל מן הרכבת והחל לצעוד על המסילה בדרך ההפוכה.
זמן רב צעד, אך הוא לא חש כלל את העייפות. ופתאום הבחין במזוזהו בשולי הדרך. בשמחה גדולה מיהר לפותחה, ולא היה קץ לאושרו כשנשק לתפילין הקירות. הירשל פנה לשוב לתחנת הרכבת. כעת היו צעדיו קלילים יותר. בתוך כמה ימים הגיע לגרוסורדיין, ומשם התעתד להמשיך את מסעו לבוקרסט.
כמעט עלה לרכבת הנוסעת לבירה, ופתאום חש משהו אוחז בו מאחור. "הירשל", שמע לחישה, "אל תעלה אל הרכבת!". הוא הסב את פניו וראה מולו אחד מחבריו הצעירים. הלה היה נסער. "השלטון הקומוניסטי, שהשתלט על רומניה, החל לרדוף אותנו. סוכני חרש ממתניין ליד דירתך. כמה מחברינו כבר נתפסו".
"אני לא מאמין", מלמל הירשל, "התפילין הצילו את חיי פעם נוספת!". הוא סיפר לחברו מדוע ירד מן הרכבת. כשסיים, ביקש החבר הנרגש להניח את התפילין. "בשמחה", השיב הירשל.

כעבור זמן מה חזר הצעיר ועיניו לחות מדמעות. "אני מוכרח להתוודות לפניך", אמר להירשל. "מאז המלחמה לא הנחתי תפילין. אבל מהיום והלאה אני מקבל עליי שלא להחסיר יום אחד בלי להניח תפילין!".
הירשל היגר לארה"ב והקים משפחה גדולה. הוא נפטר בשנת תשע"ג, בהיותו בן 98.

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

לעילוי נשמת
רבי ירחמיאל בן ר' יוסף ז"ל
נלב"ע ב' כסלו תשנ"א
תנצב"ה.
הונצה ע"י המשפחה שיחי'

בקשה לזכות עטיל בת בלומא גיטל לרנ"ש
מטעם אהב מרדכי הנדב רבי זמן מדין שליט"א: אבא
אמשר שטיט"א יקבל ע"פ בל"ג ללמד במ"י יום ולתת שבת
כי גדולה זכות השבת קדש למארה, כמ"ס 'סופרים' ח"א
וה' יחיד עם וזאת הוזה"ק 'שריה חיה מוטב חיים' אב
אפשר ללמוד בקביעות ספר קצו"ב ש"ע ט"ו ע"ב (סד)
ואילך. בכל יום חמש מינוט, וכן נזהר ע"ה"י לסיים במשך
מה שבעות כל הלכות שבת. ואם מצטב לישועה
ליפאה שלמה בקרב

לעילוי נשמת
האי גברא רבה, נתן ונשא באמונה, מרביץ תורה ומעתיק שמועה,
הרה"ח ר' שמואל נתן בן הרה"ח רבי שמעון ז"ל נוסביום
ת.נ.צ.ב.ה.
נלב"ע בדמ"י בערב ש"ק ג' מרחשון תשפ"ג
הונצה במלאות השלושים ע"י אחיו ידידנו, האי גברא יקרא, מזכה
הרבים במס"ג ובקי במכמני התורה וההסידות,
הרה"ג רבי אשר נוסביום שליט"א

לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת פייגא מלכה
ע"ה בת הרב אביגדוד
רבינובין נפטרה ד' כסלו תשס"ה
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצה ע"י ידידנו הנכבד והנעלה, בנש"ק
הרה"ח ר' ברוך מנחם רבינובין שליט"א -
ליקווד ארה"ב

לזיכוי הרבים להוצאת העלון לע"ג, לרפואה או לשמחה ניתן לפנות לטלפון 052-7667563 עד יום ב' בערב